

Rudi Janssens

TAAL EN IDENTITEIT IN DE RAND

VUBPRESS

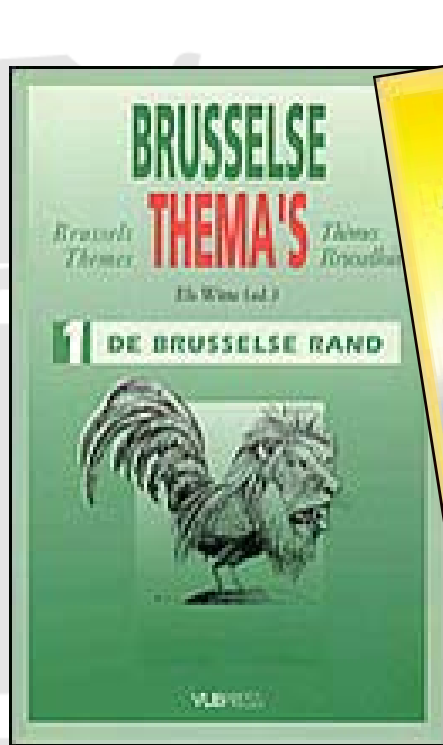
EEN ANALYSE VAN DE TAALSITUATIE
IN DE RAND ROND BRUSSEL
OP BASIS VAN DE BRIO-TAALBAROMETER

Rudi Janssens

1. De Rand als onderzoeksobject

1.1. BRIO-onderzoek en de Vlaamse Rand

1993

Frans/Nederlandse
codewisseling

2002

Taalgebruik in de
faciliteitengemeenten

2012

Omgaan met
taaldiversiteit

2014

BRIO-Taalbarometer
Rand

1.2. De Vlaamse Rand

Semirurale gemeenten

- Asse
- Grimbergen
- Meise
- Merchtem

Suburbane gemeenten

- Beersel
- Dilbeek
- St-Pieters-Leeuw

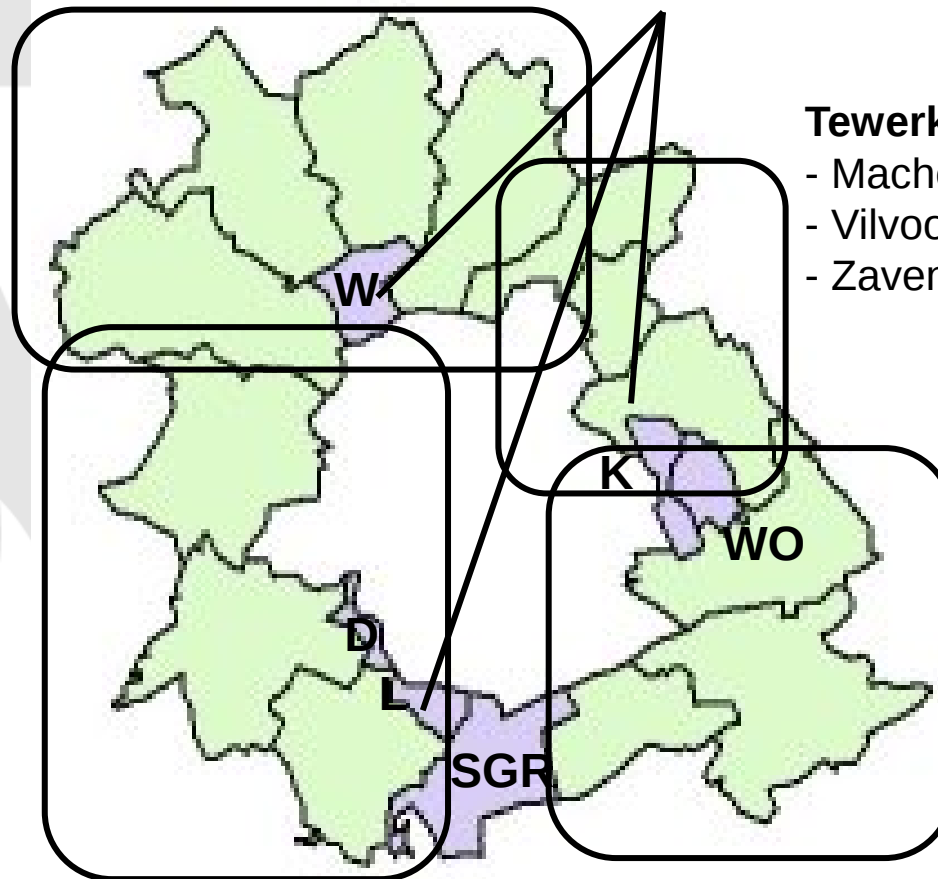
Faciliteitengemeenten

Tewerkstellingsgemeenten

- Machelen
- Vilvoorde
- Zaventem

Residentiële gemeenten

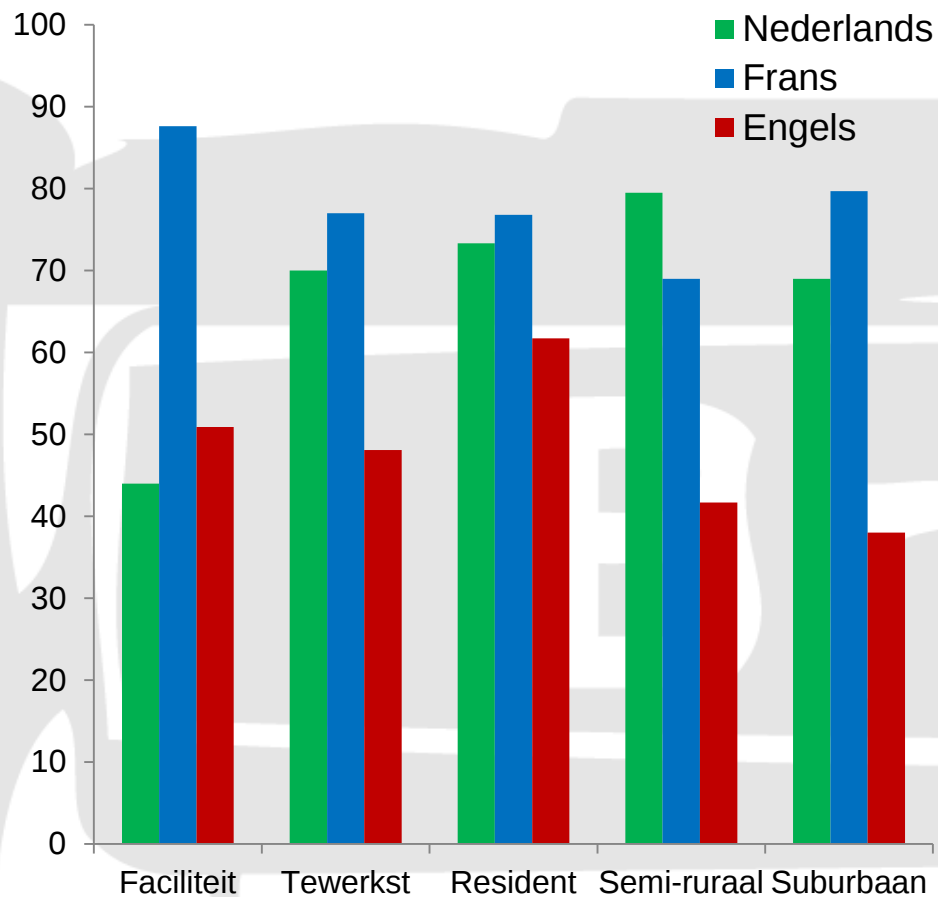
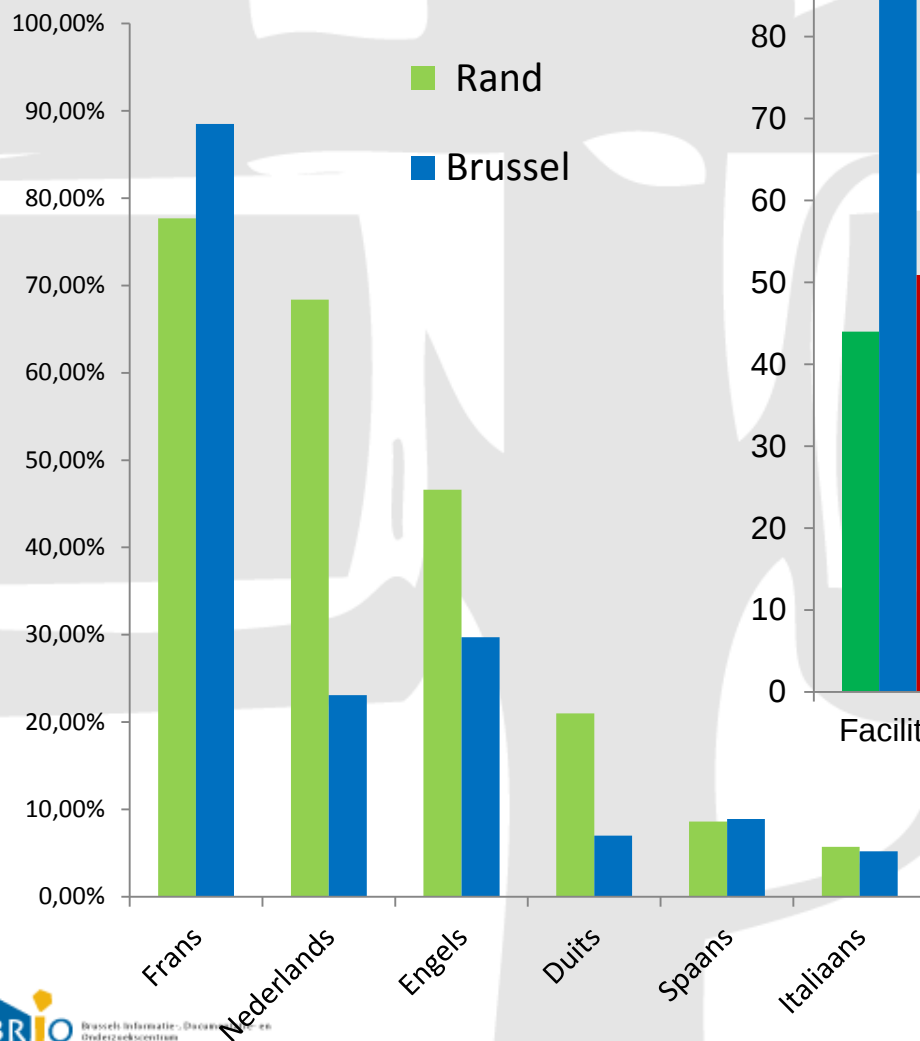
- Hoeilaart
- Overijse
- Tervuren

2. Taalkennis en taalverwerving

2.1. Taalkennis

2.2. Taalverwerving Nederlands - Frans

Taal	Nederlands	Frans
Als thuistaal	82,8%	47,1%
<i>Enige</i>	68,5%	25,2%
<i>In combinatie Fr/NL</i>	13,2%	12,9%
<i>In combinatie andere taal</i>	1,1%	9,0%
Op school (België)	14,8%	44,0%
<i>Als onderwijstaal</i>	4,6%	3,1%
<i>Gemengd CV</i>	1,7%	3,5%
<i>Als taalvak</i>	8,5%	37,4%
Elders	2,5%	8,9%

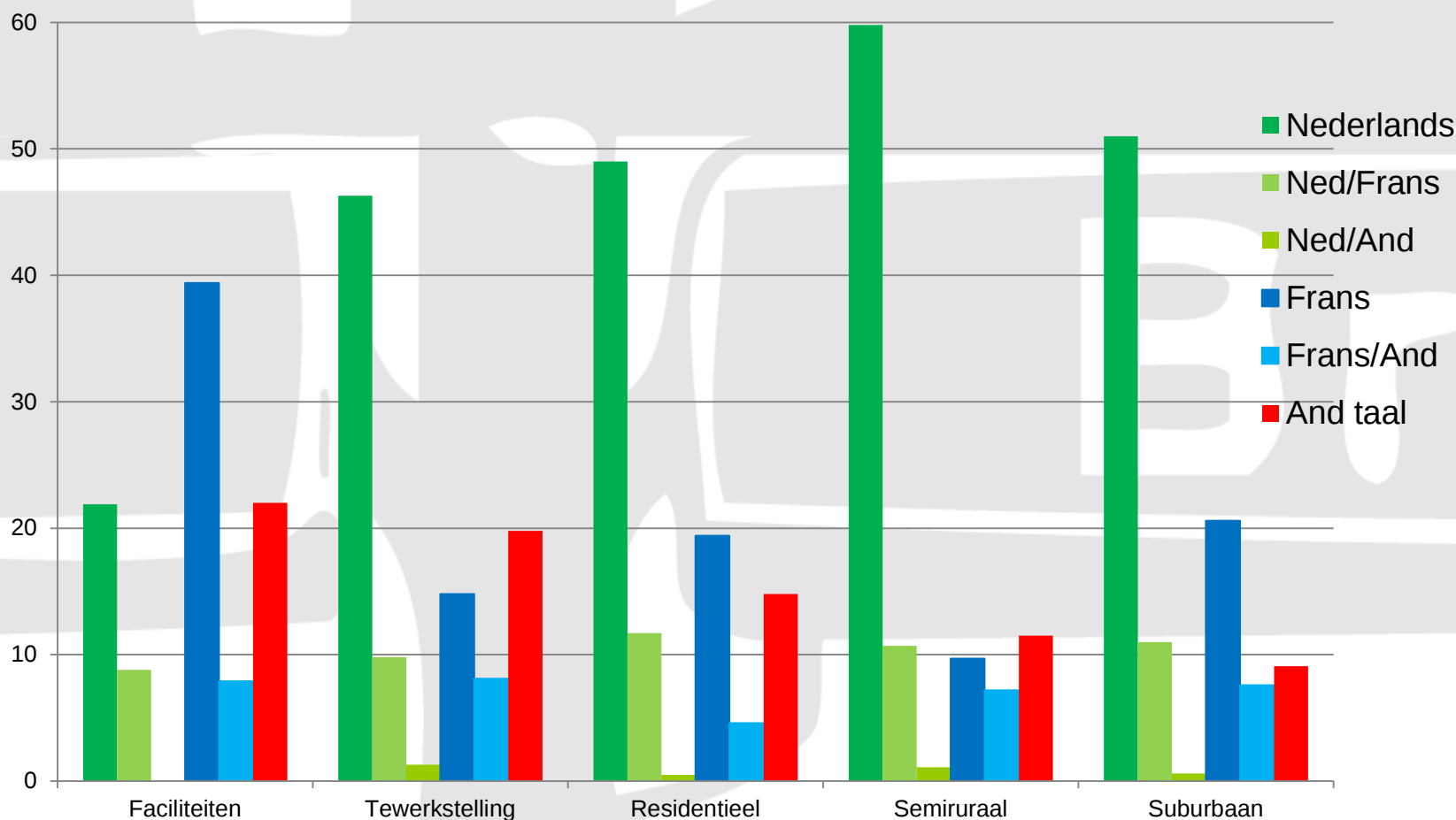
Van huis uit niet-Nederlandstalig => 28,1% goed tot uitstekend Nederlands
 Van huis uit niet-Franstalig => 65,5% goed tot uitstekend Frans

2.3. Thuistaal

Thuistaal	Rand oorsprong	Rand huidig
Nederlands	47,0%	45,9%
Ned/Frans	10,4%	16,2%
Ned/Andere	0,8%	2,3%
Frans	19,7%	20,8%
Frans/Andere	7,2%	7,5%
Andere	14,9%	7,3%

Gebruik van het Nederlands gelijk aan de oudere leeftijdscategorieën maar aantal meertalige gezinnen neemt toe

2.4. Thuis taal naar gemeentecoluster

2.5. Schoolkeuze naar onderwijstaal

Curriculum	Ned	Frans	Ned/Frans	Frans/andere	Andere
Nederlands	97,0%	19,9%	71,1%	24,5%	33,8%
Frans	1,1%	67,7%	20,4%	62,8%	20,3%
Ned/Frans	0,8%	8,5%	7,1%	2,1%	1,4%
Andere	1,1%	4,0%	1,4%	10,6%	44,6%

2.6. Vrijetijdsbesteding kinderen

Vrije tijd	Ned	Frans	Ned/Frans	Frans/andere	Andere
Nl speelplein	7,2%	6,7%	6,2%	11,9%	9,8%
Nl jeugdbew.	9,0%	1,7%	5,4%	2,8%	3,6%
Nl sportclub	16,4%	8,7%	13,5%	11,9%	13,5%

3. Taal en migratie

3.1. Migratiepatroon

Brussel

- ° Brussel 23,5%
- ° Vlaanderen 3,3%
- ° Buitenland 9,2%

° Vlaanderen 10,5%

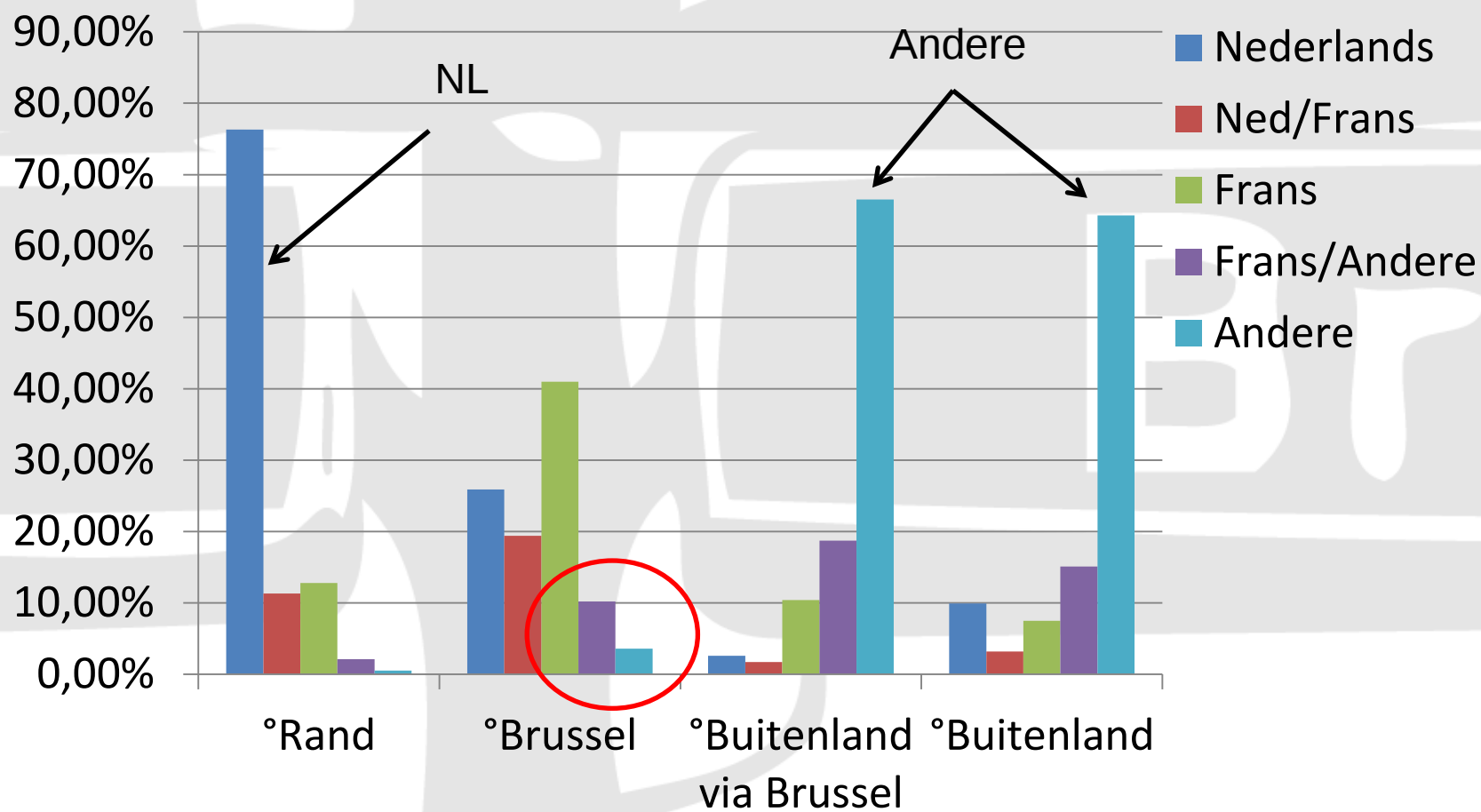
° **Randgemeente**
27,9%

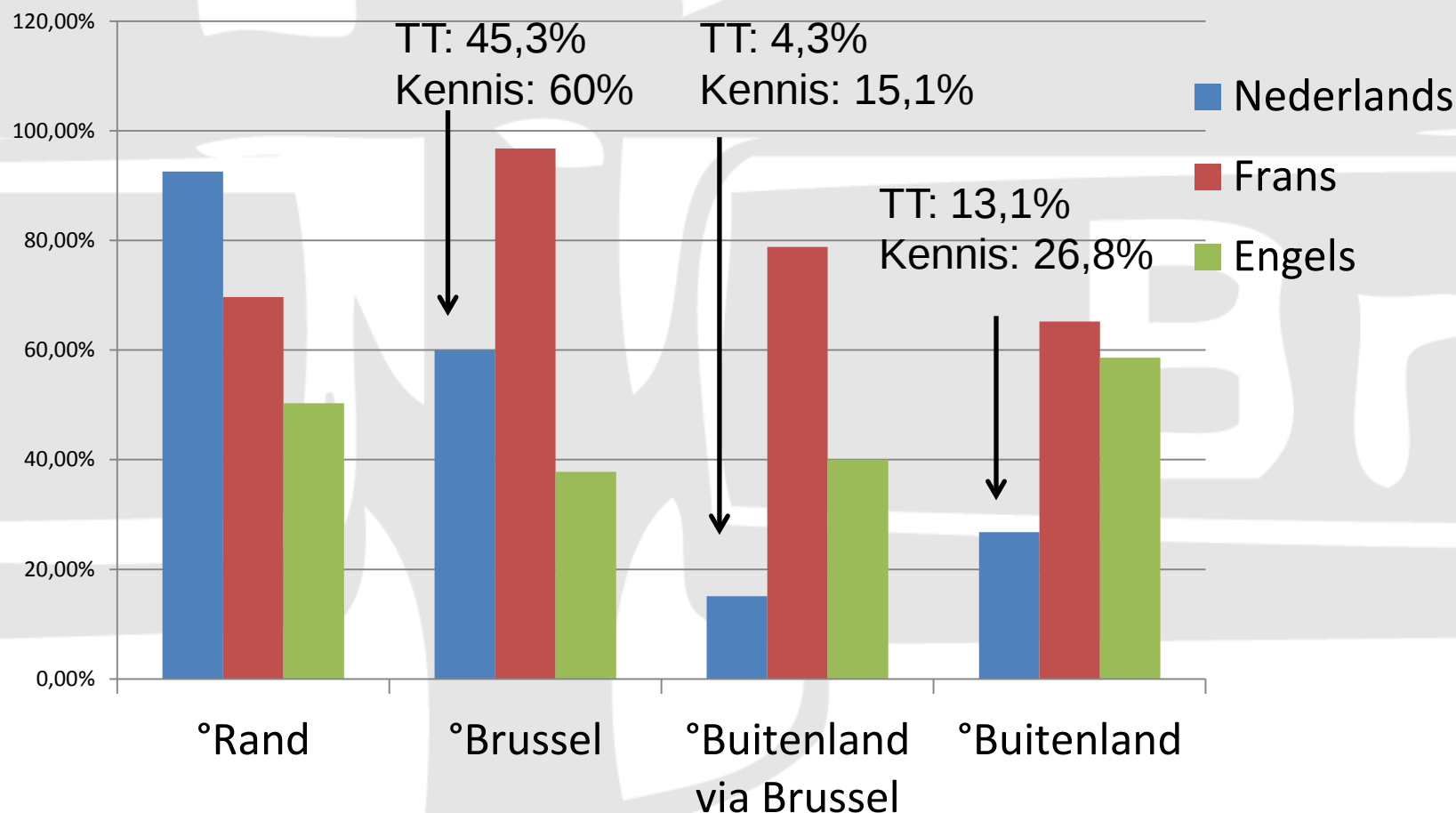
° Buitenland 10,2%

Ander parcours:
15,5%

3.2. Impact migratie op thuistaal

3.3. Taalimpact migratie naar taalkennis

4. Taalgebruik

4.1. Hoe formeler, hoe meer Nederlands

Met vrienden domineert thuistaal,
vriendenkringen taalhomogeen

Verschuiving naar
meer Nederlands in
de buurt

In lokale winkel
nog meer
Nederlands

Populariteit internet
=> diversiteit

Wie geen Nederlands of
Frans spreekt beperkt
aanwezig in
verenigingsleven

4.2. Taalgebruik op het werk

Taalgebruik Arbeidssituatie	Totaal	Brussel	Vlaanderen
Uitsluitend Nederlands	14,3%	3,3%	25,2%
Dominant gebruik Nederlands	19,3%	12,9%	25,7%
Uitsluitend Frans	12,6%	20,3%	4,9%
Dominant gebruik Frans	18,3%	25,7%	11,0%
Uitsluitend Engels	1,5%	1,4%	1,6%
Dominant gebruik Engels	2,6%	2,6%	2,5%
Mix van talen zonder dominante taal	31,4%	33,8%	29,1%

20%

4.3. Mondeling taalgebruik met ambtenaar

Administratie	Faciliteit	Tewerkstelling	Resident	Semirur	Suburb
Nederlands	32,4%	86,5%	84,7%	92,5%	86,2%
Frans	53,1%	13,1%	11,2%	7,5%	13,7%
Nederlands/Frans	12,2%	-	-	-	-
Andere	0,3%	0,4%	4,1%	-	0,1%

5. Taal en identiteit

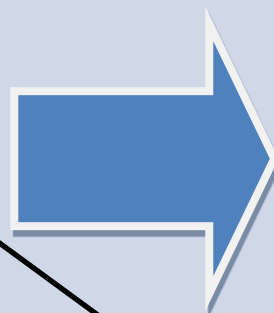
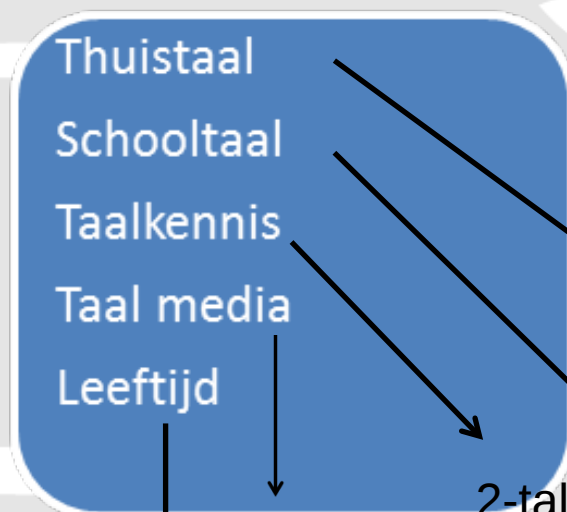
Ik ben het beu dat West-Vlamingen
op TV altijd ondertiteld worden.

5.1. Identificatie

Identificatie	Neder	Frans	Neder/Frans	Frans/and	Andere
Vlaming	50,4%	2,9%	14,6%	2,8%	3,6%
Belg	43,6%	69,9%	73,8%	50,7%	24,9%
Inwoner gemeente	43,3%	30,4%	34,6%	34,2%	34,7%
Nederlandstalige	39,0%	3,3%	14,6%	8,0%	7,8%
Europeaan	11,5%	22,5%	20,8%	34,8%	42,5%
Brusselaar	5,4%	29,3%	25,4%	18,2%	11,4%
Buitenlander	0,6%	1,3%	1,2%	10,8%	21,5%
Franstalige	0,4%	30,6%	5,4%	19,9%	12,4%

5.2. ID1: Belg

NI+Fr kranten
25-44

2-talig

2-talig / Franstalig

gemengd

5.3. ID3: Vlaming

Thuis taal
Taalkennis
Taal media
Lidmaatschap vereniging
Welbevinden in de buurt
Schooltaal
Woongemeente

Vlaming

Semiruraal & suburbaan

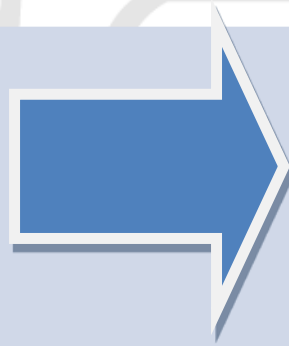
Voelt zich er minder thuis

5.4. ID4: Nederlandstalige

Thuis taal
Taalkennis
School taal
Taal media

Lidmaatschap vereniging
Woonplaats
Geboorteplaats

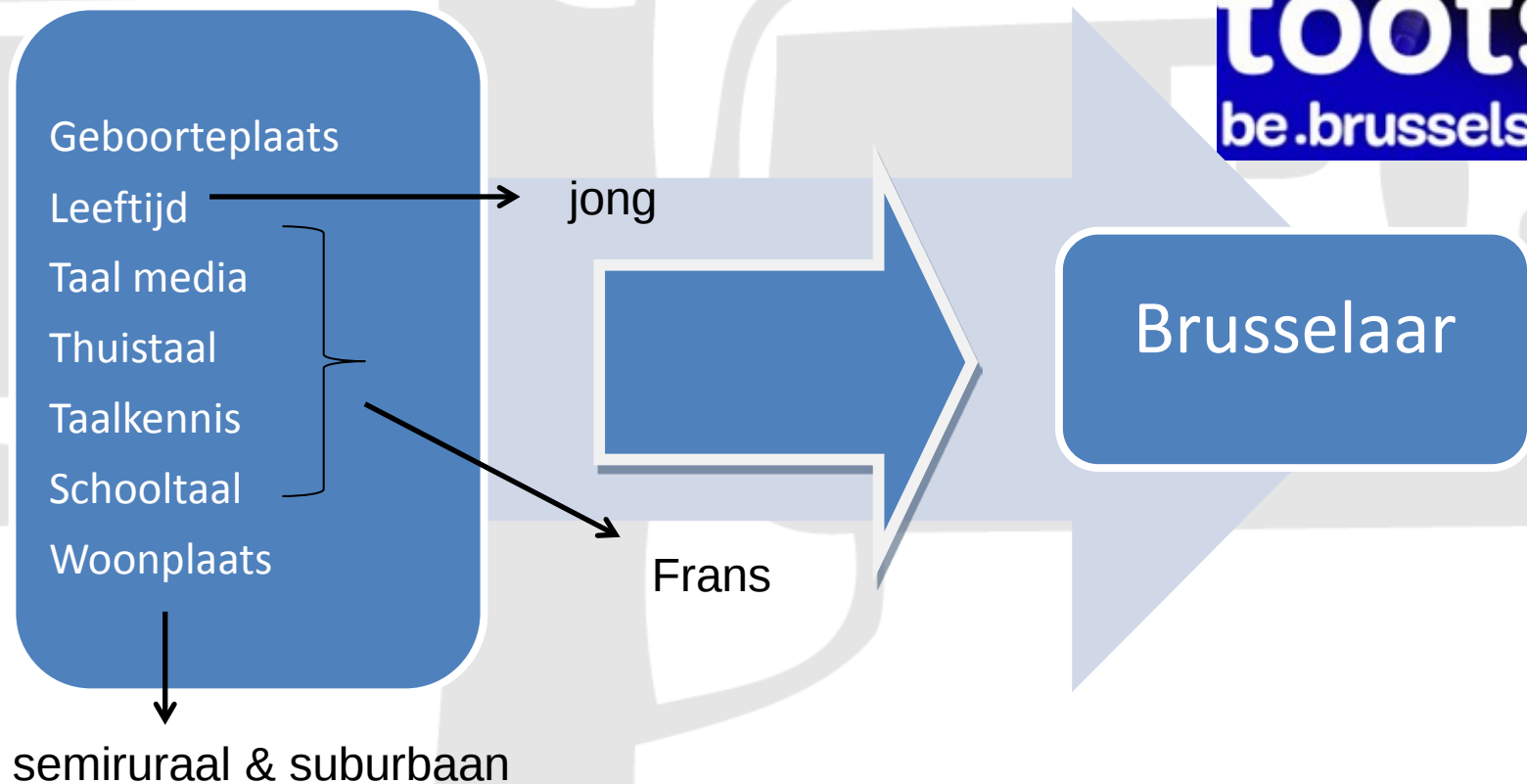

Nederlandstalige

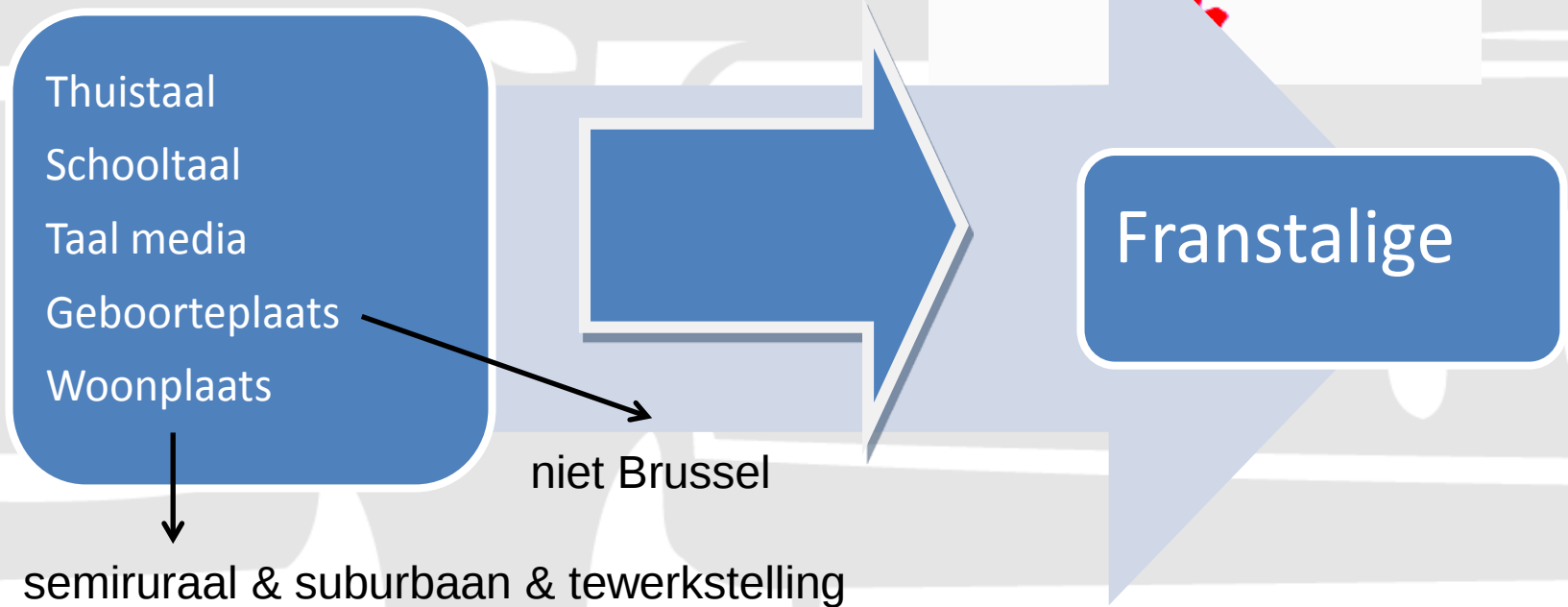
Minder lid vereniging
Tewerkstellingsgemeenten
Geboren in Vlaanderen buiten Rand

Verschil met 'Vlaming'

5.5. ID6: Brusselaar

5.6. ID7: Franstalige

6. Taalpolitiek

6.1. Taalbeleid

Taalpolitiek	Nederlands	Frans	Ned/Frans	Frans/andere	Andere
NI winkeliers	96,9%	89,6%	95,0%	84,7%	90,7%
NI soc woning	94,6%	59,9%	80,8%	65,3%	63,3%
NI sportclubs	90,4%	72,8%	85,0%	79,5%	73,8%
Taal aanpassen	87,5%	81,1%	87,3%	79,5%	85,3%
Taalbeleid bedrijf	83,7%	58,4%	75,0%	68,4%	64,0%
Zakwoordenboek	79,6%	69,0%	77,7%	73,4%	74,9%
Steun gem.leven	61,8%	67,2%	66,2%	71,2%	70,3%
Opschr winkels NI	60,8%	13,9%	31,7%	17,0%	18,4%
NI en Fr off taal	40,7%	82,3%	76,4%	85,2%	76,2%
Engels off taal	38,8%	49,6%	47,5%	53,7%	57,3%
Geen verpl taalles	17,5%	52,4%	30,4%	44,1%	47,7%
NI nodig speelplein	14,5%	7,3%	8,8%	4,0%	7,5%

6.2. Taalcursus Nederlands

Thuis taal	Cursus	Via werk	Verplicht overheid	Vrijwillig
Frans	34,7%	8,8%	2,3%	88,9%
Frans/And	43,7%	11,4%	8,9%	79,7%
Andere	45,2%	6,6%	7,7%	85,8%

Goede kennis van het Nederlands:

30%

10%

25%

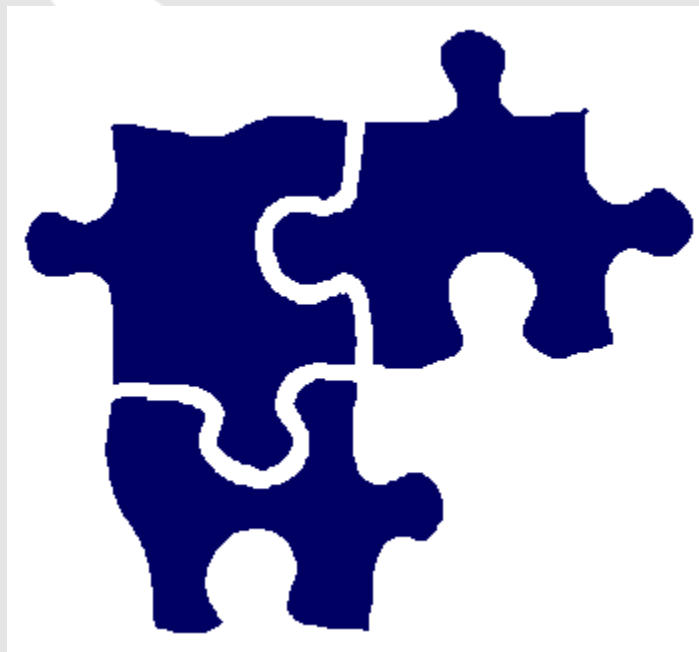
6.3. Preferentie politieke representatie

Taalpolitiek	Rand	Nederlands	Frans	Ned/Frans	Frans/andere	Andere
Franstalig	4,4%	0,5%	13,2%	1,2%	3,9%	7,5%
Nederlandstalig	42,7%	74,4%	6,9%	30,5%	10,6%	12,3%
Tweetalig NI/Fr	26,0%	8,7%	47,7%	43,6%	42,2%	32,9%
Meertalig	9,6%	5,2%	12,6%	8,5%	18,3%	16,0%
Taal geen criterium	17,4%	11,2%	19,7%	16,2%	25,0%	31,3%

Taalpolitiek	Eentalig Nederlandstalig gezin	Andere thuistaal	Totaal
Algemeen NL lijst	74,4%	13,6%	42,7%
ID Nederlandstalige	80,7%	43,1%	73,9%
ID Vlaming	84,1%	47,2%	80,2%

Taalpolitiek	Eentalig Franstalig gezin	Andere thuistaal	Totaal
Algemeen Fr lijst	13,2%	2,2%	4,4%
ID Brusselaar	15,6%	5,0%	9,6%
ID Franstalige	21,6%	17,6%	19,7%

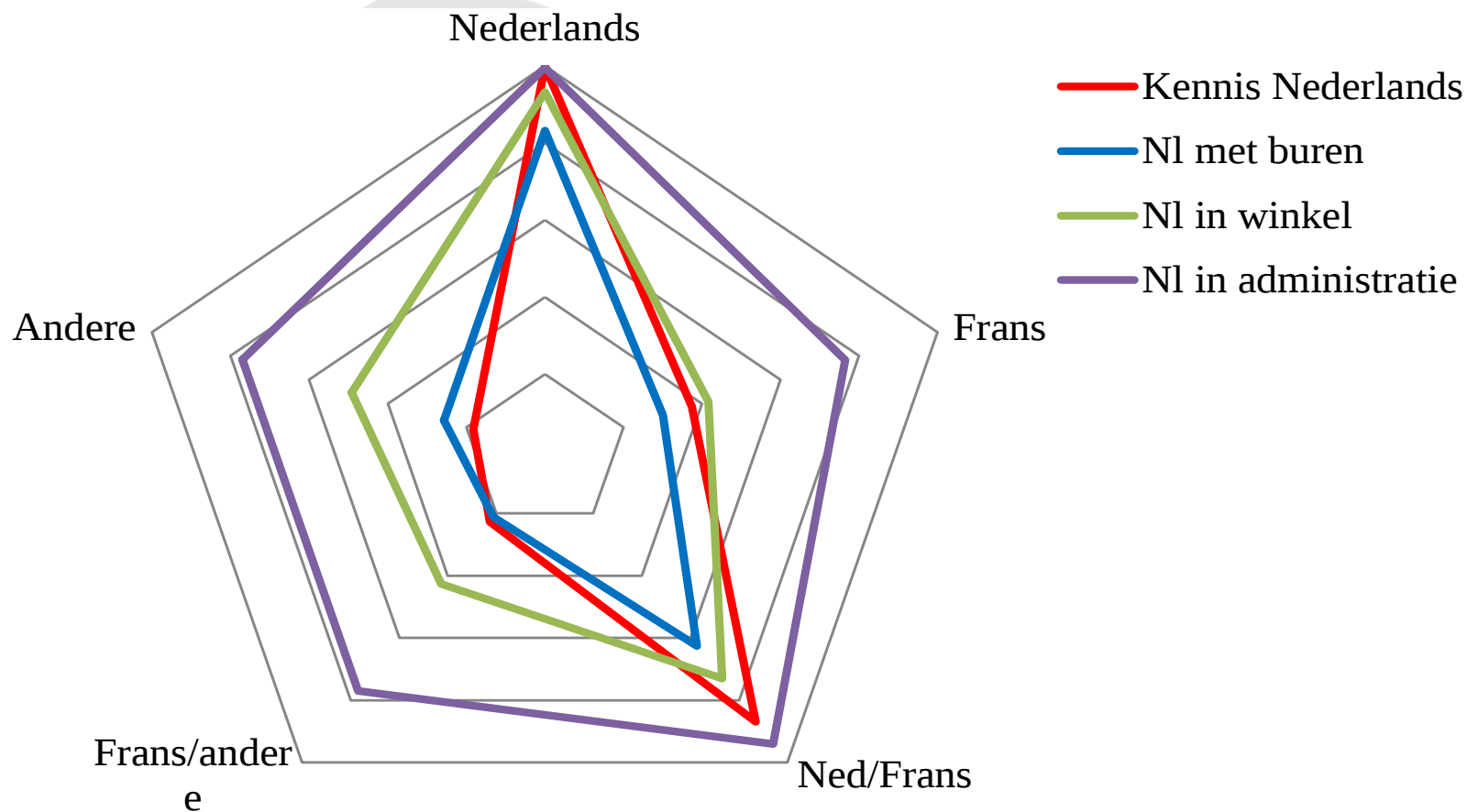
7. Conclusies

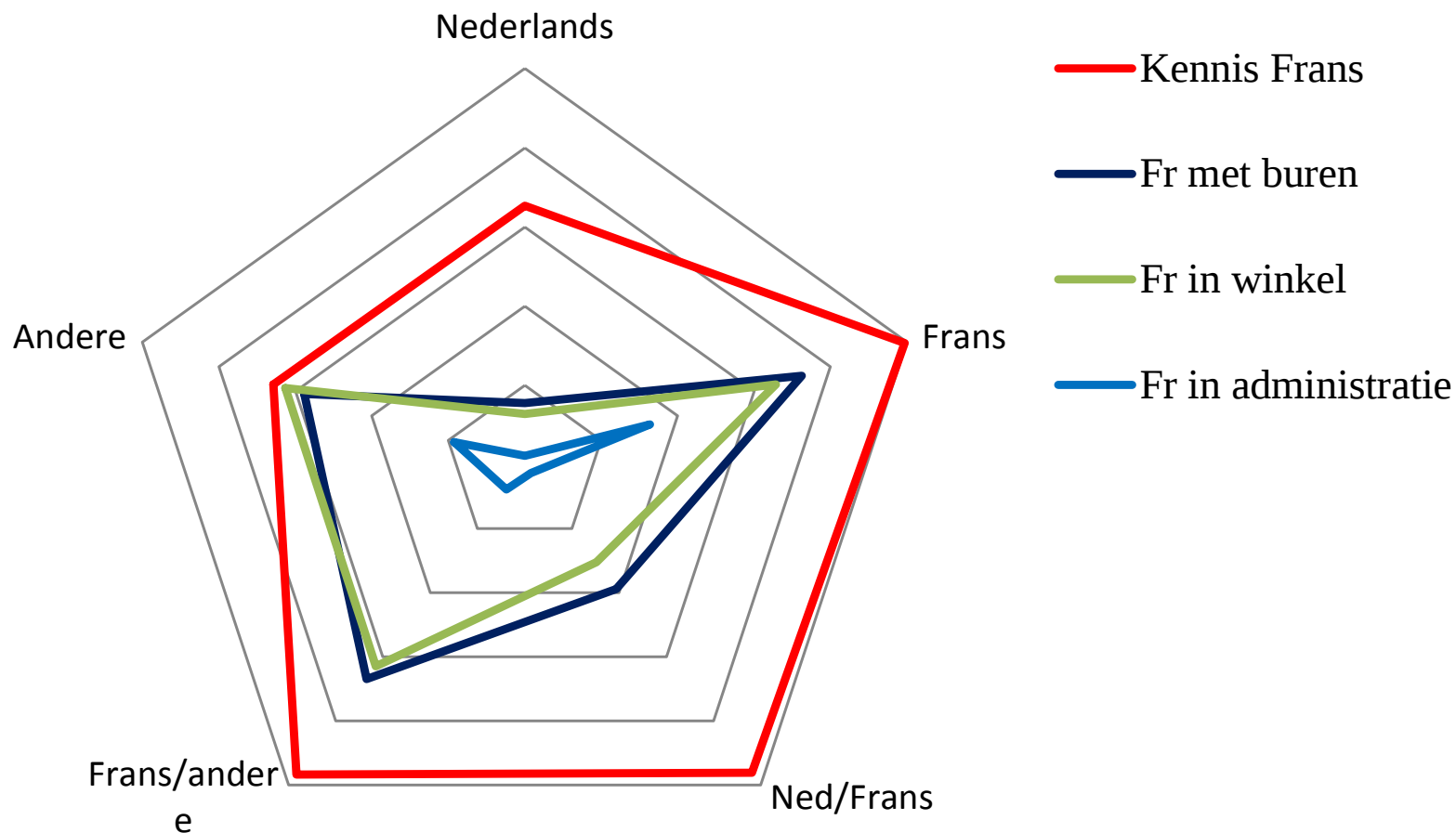
7.1. Conclusies 1: Taalparadox

- Taalparadox: Frans is de meest gekende taal maar Nederlands is de meest gesproken taal
- Nederlands als thuistaal vrij stabiel, wel verschuiving naar meertalige gezinnen
- Wie zich voor langere termijn in de gemeente wil vestigen spreekt significant meer Nederlands ongeacht taalachtergrond
- Binnenhuis, informele sfeer diversiteit, buitenshuis dominant Nederlands

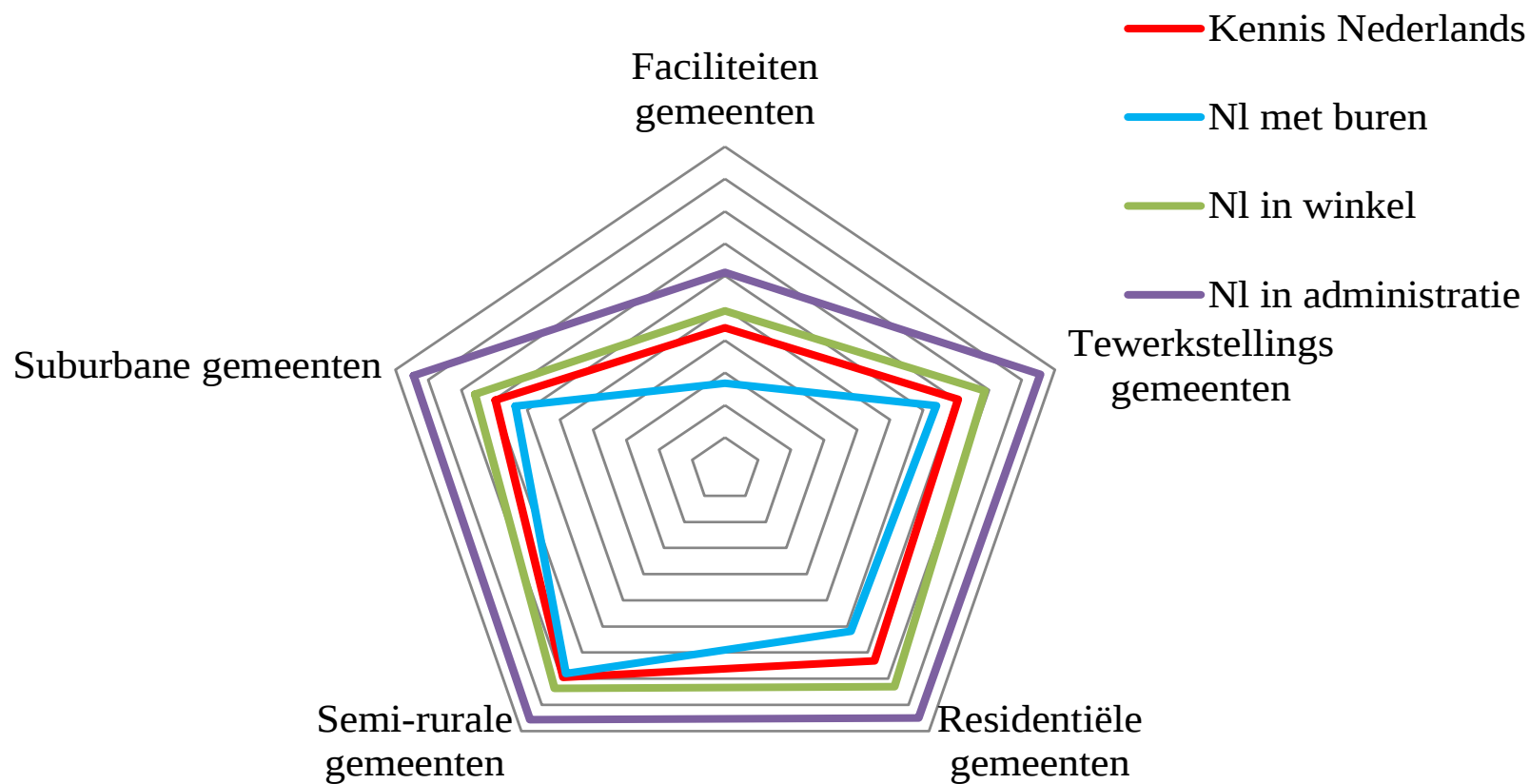
Gebruik NL in publieke ruimte

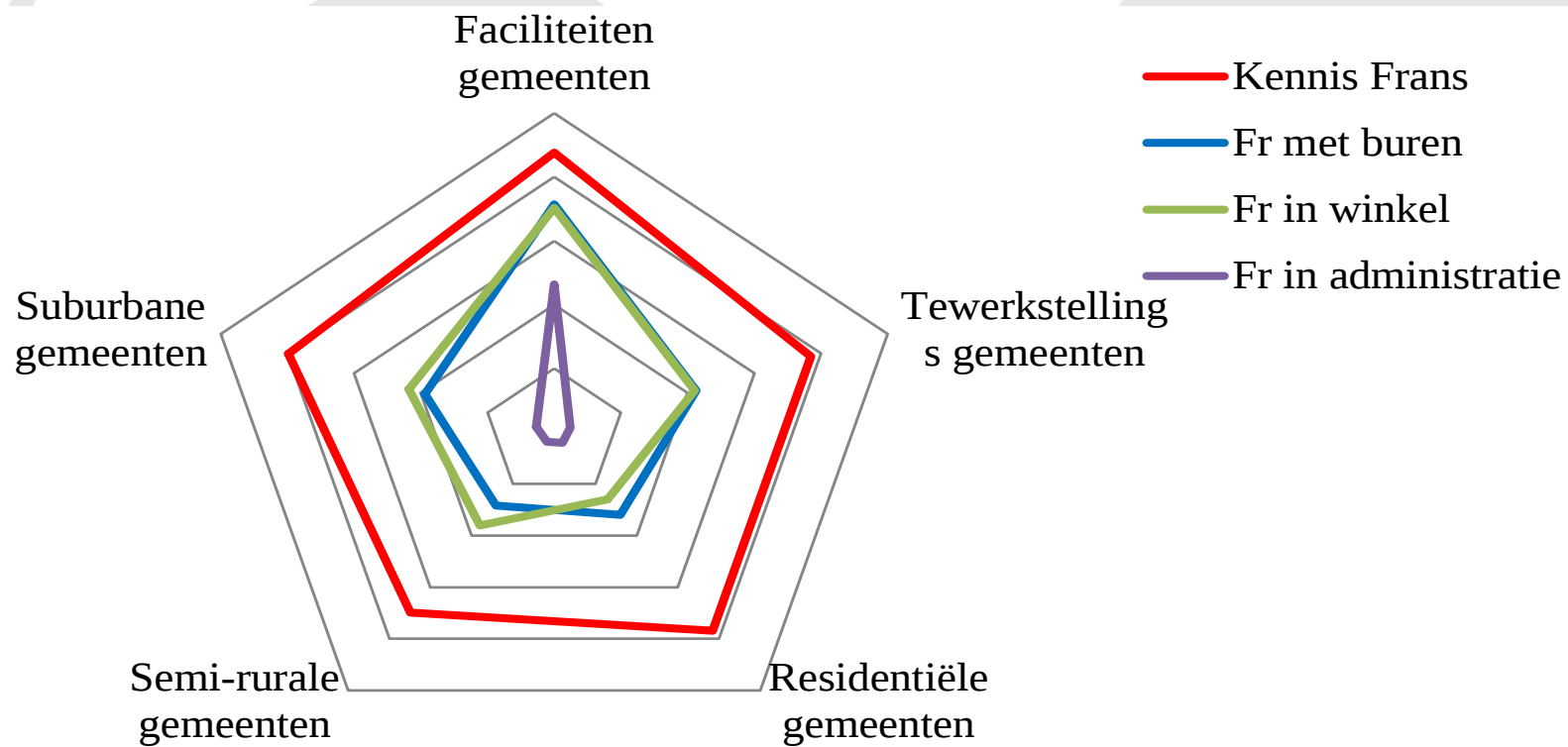
Gebruik Fr in publieke ruimte

Gebruik NL in publieke ruimte

Gebruik Fr in publieke ruimte

7.2. Conclusies 2: Taalbeleidsparadox

- Beleidsmaatregelen pro Vlaams karakter bevestigen/versterken kloof tussen Nederlands en andere talen, andere maatregelen trachten deze kloof te overbruggen
- => 3 dimensies in taalbeleid
 - Vlaams karakter: beperkte impact op taalgebruik (media)
 - taalstimulering: iedereen positief (uitz. Fr)
 - integratiebevorderend taalneutraal

7.3. Conclusies 3.

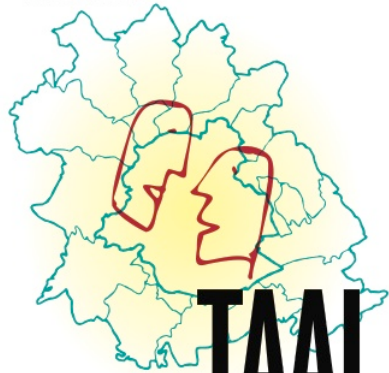
- Diversiteit taalgebruik over Rand (aangepast beleid gericht op deze diversiteit)
cfr analyse op basis van TT versus gemeenten
- Meesten voelen zich goed in de buurt;
taalproblemen bij anderstaligen en
Nederlandstaligen homogene taalomgeving
- Suburbane en semirurale gemeenten meer
'gepolariseerd'
- Verenigingsleven verenigt en verdeelt (jeugd!)
- Rol media bij identificatie cfr framing
- **Niet zozeer NI versus Fr maar stedelijke
versus randstedelijke visie (cfr NI-VI ; Br-Fr)**

7.4. Aandachtspunten beleid

- Diversiteit van migratie – mobiliteit
=> gediversifieerd beleid? 19+?
- Cursussen Nederlands, stimuleren van het gebruik van het Nederlands: analyse van drempels
- Omgaan met diversiteit in onderwijs (ook NL)
- Evenwichtige mix van maatregelen cfr 3 dimensies
- Impact van Brussel: divers en niet beperkt tot de Rand => hoe samenwerken?
polycentrische ontwikkeling ondersteunen?

Wordt vervolgd ...

Rudi Janssens

TAALEN IDENTITEIT IN DE RAND

VUBPRESS

Wetenschappelijke studiedag 2015